فرهیختگان
@farhikhtegandaily
WWW.FDN.IR

صاحب‌امتیاز: دانشگاه آزاد اسلامی - مدیرمسئول: محمدامین ایمانجانی
دفتر مدیرمسئول: ۶۶۳۴۸۰۱۶ - تحریریه: ۶۶۷۶۰۱۸۰-۱۸۲ فکس: ۶۶۷۶۰۵۰۱-۶۶۷۲۶۰۴۷ - روابط عمومی: ۶۶۷۶۰۴۹۹ - سازمان آگهی‌ها: ۱۸و۶۶۳۴۸۰۴۶
چاپ: چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی - توزیع فرهیختگان: ۶۶۳۴۸۰۱۱-۱۲
نشانی: خیابان حافظ، بعد از پل دوم حافظ، روبه‌روی ساختمان بورس، ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم

پاییز و زمستان پربارش در راه است

سردچال دوست‌داشتنی

الهه قاسمی
روزنامه‌نگار

خبرگزاری‌ها شرایط جوی هفته جاری در شهرها و مناطق شمالی کشورمان را با بارش سنگین برف اعلام و وقوع آن را پدیده‌ای نادر طی یک دهه گذشته عنوان کردند. در همین راستا برخی کارشناسان علت برودت هوا را ورود یک «سردچال قطبی» از نواحی شمالی به کشورمان دانستند که نتیجه آن، بارش سنگین و غیرمنتظره برف در اکثر مناطق شمالی شده است. اما جالب اینجاست که نظر کارشناسان در این زمینه متفاوت است و اگرچه برخی معتقدند تَرسالی باعث این اتفاقات شده است اما عده‌ای مخالف این مساله هستند، در نتیجه این مساله را با کارشناسان در میان گذاشته‌ایم تا ببینیم نظر آنها در این‌باره چیست و اساسا سردچال قطبی چه ماهیتی دارد و ورود آن به ایران امری طبیعی یا غیرطبیعی محسوب می‌شود یا خیر؟

سردچال قطبی امری غیرطبیعی نیست

محمد درویش، کارشناس محیط‌زیست در گفت‌وگو با «فرهیختگان» به تشریح تعریف سردچال قطبی در کشور پرداخت و اعلام کرد: «سردچال قطبی اساسا به یک جبهه هوا گفته می‌شود که از عرض‌های بالای ۶۰ درجه می‌آید و معمولا پس از عبور از اروپا در مدیترانه فروکش می‌کند. اتفاقاتی ممکن است صورت بگیرد که جهت این جبهه هوا تغییر کند و درنهایت به سمت غرب حرکت می‌کند و پس از عبور از فلسطین اشغالی و عراق به ایران می‌رسد. این جریانات قطبی در ایران به خاطر رشته کوه البرز فرصت پیدا می‌کنند خود را تخلیه کنند. باید به این نکته توجه کرد که اگر کوهستان‌های ایران نبود، آنها مسیرشان را تا پاکستان و باقی کشورها ادامه می‌دادند. در نوروز امسال هم با چنین جریان قطبی‌ای روبه‌رو شدیم که آن سیل عجیب و غریب اتفاق افتاد. اکنون هم پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که نه در آن حد بلکه بیشتر از میانگین چنین اتفاقی بیفتد.»

این کارشناس محیط‌زیست در پاسخ به اینکه آیا ورود این جریانات قطبی به کشور امری غیرطبیعی است، گفت: «آنچه سازمان هواشناسی در رصدهای خود در فصل پاییز بررسی کرده است، امری غیرطبیعی نبوده و در ۶۰ سال اخیر نیز در خیلی از پاییزها با چنین وضعیتی روبه‌رو بودیم. امسال هم چنین مساله‌ای پیش‌بینی می‌شد که میانگین ریزش‌های آسمانی آن بیشتر از میانگین درازمدت باشد و اصطلاحا از آن به‌عنوان پاییزی همراه با دوره تَرسالی یاد می‌شد. اکنون هم همان روال درحال اتفاق افتادن است، کمااینکه ما با سرمای خیلی شدیدی هم در این فصل روبه‌رو نشدیم و وضعیتی که اکنون در اواخر آبان داریم بسیار طبیعی است.»

او در پایان تاکید کرد: «اگر بخواهیم آماری درباره این مساله صحبت کنیم، باید بگوییم در ۲۵ سال از ۶۰ سال مورد بررسی با چنین وضعیتی روبه‌رو بودیم. وضعیت همه کشورهای کمربند خشک جهان به همین صورت غیرقابل پیش‌بینی است و امری طبیعی است که یک‌سال بسیار خشک و سال بعد از آن خیلی گرم و سال پس از آن بسیار سرد باشد. این ویژگی مناطق کویری و بیابانی است که ایران هم در همین مناطق قرار گرفته است.»

به جای سردچال قطبی بگویید توده هوای قطبی

رضازاده، مشاور پیش‌بینی سازمان هواشناسی کشور در گفت‌وگو با «فرهیختگان» به تشریح تغییرات جوی ایجادشده در سطح زمین پرداخت و گفت: «اولین نکته‌ای که باید به آن اشاره کرد این است که به جای سردچال قطبی بهتر است از عبارت توده هوای قطبی استفاده کنیم، چراکه در همین شرایط فعلی هم دمای آن بین ۲۰- و ۴۰- است و اگر چنین مساله‌ای را علت کاهش برودت هوا بدانیم، باید دمای هوای تهران به ۱۰- برسد، در حالی که میانگین دمای تهران در بلندمدت دو درجه پایین آمده است. ما شرایطی را که در همین وضعیت دمای هوا با سه، چهار درجه کاهش دما مواجه شویم، فراوان داشته‌ایم. اگر در همین هفته جاری میانگین دما در فرودگاه مهرآباد را در نظر بگیریم، یک درجه بالای صفر بوده است. ممکن است هرسال در هفته پایانی آبان با چنین پدیده‌ای روبه‌رو نشویم و اساسا اگر قرار باشد دمای هوا هر هفته به این صورت باشد ما مشاوران سازمان هواشناسی چه وظیفه‌ای در این زمینه داریم، چراکه این هوا کاملا نوسانی و موجی و توده هوای قطبی است که در فصل سرد دمای آن پایین است و نفوذ آن تنها تا ایران است و تا آخر هفته نیز به مناطق جنوبی تهران هم کشیده می‌شود. دمای تهران در آخر هفته جاری دو تا سه درجه زیر صفر خواهد بود که امری غیرطبیعی نیست؛ نمی‌خواهم بگویم در هفته پایانی آبان امری متداول است، بلکه پدیده‌ای کم‌رخداد نیز نیست.

نکته‌ای که درباره ترسالی به آن اشاره می‌کنند، این است که اکنون بارش‌های ما زیر ۹ میلی‌لیتر بوده است و امیدوارم پیش‌بینی من غلط از آب دربیاید اما نباید سال تَری را داشته باشیم. بدعادت شدیم، سال گذشته خیلی خوب بود اما در سال جاری وضعیت بارش‌ها خوب نبود، اگر بخواهیم کل ایران را معیار در نظر بگیریم، استان‌های جنوب‌غربی هم وضعیت خوبی ندارند و متاسفانه از وضعیت میانگین پایین‌تر هستند.»

بی‌نظمی بارش‌ها به دلیل تغییرات کره‌زمین است

پرویز کردوانی، کارشناس محیط‌زیست در گفت‌وگو با «فرهیختگان» به تشریح علت تغییرات جوی در محیط‌زیست و ورود سردچال قطبی به کشور در فصل‌های سرد سال پرداخت و اعلام کرد: «گرم شدن کره زمین تبعات بسیاری دارد. اول اینکه با کاهش نزول باران در مناطق کم‌بارش و افزایش باران در مناطق پربارش مواجه می‌شویم، برای مثال در مناطقی همچون اصفهان شاهدیم که چندین سال است با خشکی مواجه شده و اکنون هم بارش‌ها در این مناطق کمتر شده است و در شهرهای شمالی کشور با افزایش بی‌سابقه باران روبه‌رو شده‌ایم، چون بارندگی که از کره‌زمین خارج نمی‌شود؛ اگر در نقطه‌ای بارش باران بیشتر شود متعاقبا در نقطه دیگر با کاهش باران مواجه خواهیم شد. از طرفی با بی‌نظمی بارش‌ها در کشور مواجه شده‌ایم. برای مثال در شهری مانند یزد با بارش ۱۰۰ یا ۲۰۰ میلی‌لیتری باران و با وقوع سیل در این استان روبه‌رو می‌شویم که همه این موارد ازجمله تبعات گرم شدن کره‌زمین است.»

او ادامه داد: «ازجمله دیگر مسائل گرم‌شدن کره زمین این است که گیاهانی که قبلا در دشت‌ها می‌رویدند، اکنون در کوهستان‌ها می‌رویند. گرم شدن کره‌زمین همچنین باعث آب شدن کوه‌های یخی و یخ‌های قطبی در ارتفاعات می‌شود، وضعیت آنها بد است، به صورتی که سالیانه حیوانات و گیاهان قطبی این مناطق نیز آسیب می‌بینند. خیلی از جنگل‌های حاشیه مناطق قطبی از بین رفته است. باید به این مساله توجه کنیم که خلیج‌فارس تا به‌حال سه‌بار خشک شده است، چراکه مناطق قطبی سرد بودند و یخ‌های آنجا آب نشدند، در شرایط فعلی با چنین اتفاقی روبه‌رو نمی‌شویم، چون کره‌زمین در حال گرم شدن و یخ‌های قطبی در حال آب‌شدن هستند. ما در کشور دو جریان پرفشار داریم؛ یکی از منطقه جنوب قاره‌ای است و دیگری از منطقه سیبری، تغییرات زیست‌محیطی بارش باران را در این مناطق تغییر داده و موجب خسارات بسیاری به کشاورزان و باغداران شده است.»

سردچال قطبی پدیده جدیدی نیست

عباس رنجبر، سرپرست پژوهشگاه هواشناسی و علوم جو در گفت‌وگو با «فرهیختگان» به بررسی ورود سردچال قطبی به کشور پرداخت و گفت: «سردچال قطبی یا توده هوای قطبی پیش از این هم بوده است. در زمستان و تابستان با جابه‌جایی توده هوایی روبه‌رو هستیم، اینها در فصول گرم و سرد تغییرمکانی می‌دهند. از ماهیت جو است و این‌گونه نیست که ما تحت‌تاثیر توده هوایی قرار نگیریم. توده هوایی بین حدود ۳۵ تا ۷۵ درجه را به‌عنوان توده هوایی قطبی می‌نامند و پدیده جدیدی نیست که بگوییم این ناهنجاری اکنون رخ داده است. اما اینکه ما اکنون با یک هوای سرد روبه‌رو شدیم و پیش از آن یک هوای بسیار گرم داشتیم ازجمله ناهنجاری‌هایی است که احتمال می‌دهند گرمای جهانی سبب چنین مسائلی شده است. هرچند این مساله بی‌سابقه نیست که در اواخر آبان و اوایل آذر با برف شدید مواجه شویم. ذکر این نکته نیز ضروری است که دوره‌های طولانی خشکسالی یا بارش باران می‌توانند ناشی از تغییرات اقلیمی‌ای باشند که الگوی جوی قبلی را تغییر داده و چنین پدیده‌هایی را ایجاد کرده است. تغییرپذیری جو از ویژگی‌ها و ماهیت آن است. ما در گذشته هم با چنین مسائلی روبه‌رو بودیم که شرایط ایده‌آلی نداشته باشیم. امروزه احتمالاتی مطرح می‌شود که گرمای جهانی روی رخداد «فرین» جوی تاثیر می‌گذارد، به این معنا که در رخدادهایی مثل بارش‌های فروردین سال جاری، توفان سال ۹۴ و ۹۳ تهران بازگشت‌های چندین ساله داشتیم و این تغییرات اقلیمی باعث شدند شدت و بسامد این رخدادهای طبیعی تغییر کند. این مقوله‌ای است که قابل‌بررسی است. در سال گذشته که وزیر کشور برای همه جلسه گذاشت، ما هم دعوت شدیم، گفته شد تَرسالی در راه است اما ما این موضوع را رد کردیم، چراکه اساسا این موضوع علمی نیست و ما یک‌سری پیش‌بینی فصلی و دهه‌ای آینده داریم که میانگین بارش فصلی کشور را پیش‌بینی می‌کنند و در آن پیش‌بینی‌ها بر این مساله اتفاق‌نظر دارند که عرض‌های جغرافیایی‌ای که ما در آن هستیم، گرایش به خشک‌شدن در سال‌های آینده دارند، بنابراین خشکسالی یکی از پدیده‌های کشور ماست. همچنین در همان سال‌هایی که ما با خشکسالی روبه‌رو شدیم، سیل‌های شدید را هم داشتیم. یک موسسه اقتصادی در سوئیس مخاطرات طبیعی کره زمین را بررسی کرده که در این میان «رخداد فرین جوی» از سال ۲۰۱۷ درصدر این مخاطرات قرار گرفته است، به این معنا که این مخاطرات هم بسامد و پیامد گسترده‌ای دارند. اهمیت این مساله را وقتی متوجه می‌شویم که به یکی از مقایسه‌های این موسسه رجوع کنیم. این رخدادهای طبیعی در مقایسه با مخاطره سلاح‌های هسته‌ای خطرناک‌تر هستند، چراکه مخاطره سلاح‌های هسته‌ای بسامد گسترده‌ای دارد اما احتمالا وقوع آن کمتر است بنابراین پدیده‌های جوی رخ می‌دهد. کشور ما هم شرایط آن را داراست که هم خشکسالی، هم تَرسالی و هم بارندگی‌های سیل‌آسا را برای کوتاه‌مدت داشته باشیم. ممکن است خشکسالی در کشور ما همراه با بارش‌های سیل‌آسا باشد.»

قصوری که بر گردن همه ماست

هنوز یادم نرفته است که تا همین چند سال پیش برای جبران کم‌آبی در کشور به طرح‌هایی همچون بارور کردن ابرها روی آوردند و همه چشم‌شان به آسمان بود تا قطره‌ای باران بر زمین ببارد. زمانی نگذشت که اوضاع تغییر کرد و حالا باید دست به دعا برداریم تا خدا باران را بیش از حد برای ما نفرستد. مثلی وجود دارد که همیشه می‌گویند، سالی که نکوست از بهارش پیداست؛ شاید از همین‌رو باید نسبت به بارش برف و باران‌ها در فصول سرد سال، آن هم با اتفاقاتی که در اوایل سال شاهد بودیم، نگران باشیم. اتفاقاتی که برخی از آن با عنوان تَرسالی یاد می‌کنند و برخی آن را حاصل تغییرات زیست‌محیطی می‌دانند اما خواه‌ناخواه باید بدانیم مسئولیت تغییرات زیست‌محیطی زمین با افزایش گازهای گلخانه‌ای برعهده ماست و نمی‌توان این مساله را منکر شد که ما با تغییرات زیست‌محیطی در این مساله دخیل بوده‌ایم؛ حالا چه مسبب آن را ورود سردچال قطبی بدانیم یا اینکه آن را به باروارکردن ابرها ربط دهیم. همه باید تلاش کنیم محیط‌زیست فضای بهتری را تجربه کرده و تغییرات اقلیمی محیط‌زیستی به حداقل خود برسد، مخاطراتی که به قول کارشناسان می‌تواند از سلاح‌های هسته‌ای نیز خطرناک‌تر باشد.»

درحاشیه

انتقاد رئیسی از شیوه اجرای سهمیه‌بندی بنزین

سیدابراهیم رئیسی، رئیس قوه‌قضائیه در جلسه شورای‌عالی این قوه ضمن انتقاد از شیوه اجرای طرح، نگرانی مردم را ناشی از عدم اقناع افکار عمومی دانست و با اشاره به حوادث پس از اجرای طرح مدیریت مصرف سوخت در کشور گفت: «روز گذشته، مقام معظم رهبری به صورت جامع به این موضوع اشاره فرمودند و ما هم از عنایات ایشان کمال سپاس را داریم. اصل این طرح، مبنای کاملا قانونی دارد و در قانون برنامه ششم توسعه و همچنین سیاست‌های کلی نظام مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام بر آن تاکید شده است. البته این طرح باید در پنج سال گذشته به صورت متناوب توسط دولت انجام می‌شد. بر همین اساس طرحی را دولت پیشنهاد کرد که بحث‌های کارشناسی مختلفی درباره آن مطرح بود و درنهایت تصمیم بر این شد اقداماتی طبق پیشنهاد و طرح دولت صورت گیرد. از مقدمات ضروری اجرای این طرح، اقناع افکار عمومی و اجماع نخبگانی است و هرچه بیشتر باید ابعاد این طرح تبیین شود. درخصوص چنین طرحی طبعا نمایندگان، نخبگان، صاحب‌نظران و عموم مردم باید در جریان ابعاد گوناگون آن باشند. ضرورت داشت افکار عمومی در این زمینه روشن شوند. امروز هم ضرورت جدی وجود دارد که رسانه‌ها، اقتصاددانان، وزرای مربوطه، مسئولان اجرایی و مسئولان مطلع، از هر طریق ممکن ابعاد طرح را برای مردم تبیین کنند، زیرا یکی از جلوه‌های مهم شفاف‌سازی همین است. قوه قضائیه نیز وظیفه نظارتی خود را در این زمینه دنبال می‌کند و امیدواریم همه مردم از مواهب این طرح به نحوی که اعلام شده است، بهره‌مند شوند.»

مخالفت استاندار تهران با جدایی ری

انوشیروان محسنی‌بندپی، استاندار تهران با اشاره به اینکه باید توجه ویژه‌ای به مدیریت یکپارچه شهری شود، گفت: «در چند ماه گذشته مجددا بحث جدایی ری از تهران مطرح و نظرات مختلفی در این زمینه از سوی نمایندگان مجلس و شورای شهر تهران داده شد. در این زمینه نیز استانداری تهران با توجه به نظرات مختلف موافق این جدایی نیست و در واقع باید تلاش شود خدمات یکپارچه به شهروندان تهرانی ارائه شود. شهرستان ری، تهران و شمیرانات باید به صورت یکپارچه حفظ شوند و در این زمینه شهرداری تهران و سایر دستگاه‌ها باید خدمات مناسبی را به شهروندان ارائه کنند.»

خسارت ۶۰ میلیاردی آشوبگران به اورژانس

کیانوش جهانپور، رئیس مرکز روابط عمومی و اطلاع‌رسانی وزارت بهداشت درباره آخرین وضعیت تخریب اموال عمومی و خسارات واردشده به آمبولانس‌ها و پایگاه‌های اورژانس توسط اغتشاشگران طی روزهای گذشته گفت: «طبق آخرین آمار ۳۲ آمبولانس اورژانس در سطح کشور به وسیله آشوبگران آسیب دیده است، همچنین پنج پایگاه اورژانس در سطح کشور تخریب شده است. اغتشاشگران بدون توجه به ماموریت‌های پرسنل اورژانس ده‌ها تجهیزات پزشکی همراه آمبولانس‌ها را تخریب کرده‌اند و برآورد می‌شود تا این لحظه اغتشاشگران ۶۰ میلیارد تومان به اموال عمومی و تجهیزات پزشکی اورژانس آسیب‌زده باشند. طبق آمارهای به دست آمده چهار نفر از پرسنل اورژانس آسیب دیده بودند که این آمار افزایش یافته است.»

وعده‌هایی برای کاهش نگرانی تاکسیران‌ها

علیرضا قنادان، مدیرعامل سازمان تاکسیرانی شهر تهران درباره افزایش نرخ کرایه‌ها توسط برخی تاکسیران‌ها گفت: «باز هم از رانندگان درخواست داریم نسبت به افزایش خودسرانه کرایه‌ها اقدام نکنند اما لازم است بدانند، علاوه‌بر اینکه چنین درخواستی از آنها داریم، پیگیر رسیدگی به مشکلات‌شان نیز هستیم. در همین راستا با پیگیری‌هایی که انجام دادیم، سهمیه سوخت تاکسی‌های دوگانه‌سوز از ۲۰۰ لیتر به ۲۵۰ لیتر افزایش یافت و از ابتدای آذر برایشان شارژ خواهد شد. همچنین از آنجایی که سهمیه خودروهای ون کافی نبود با پیگیری‌هایی که انجام دادیم، سهمیه‌شان نیز به ۶۰۰ لیتر افزایش یافت. در سرویس مدارس نیز والدین با مشکل مواجه شده بودند که در این راستا برای خودروهای تک‌سوز ۸۰ لیتر و برای خودروهای دوگانه‌سوز ۱۲۰ لیتر تخصیص داده شد، البته این رقم به سرویس‌هایی اختصاص داده می‌شود که در سامانه سازمان تاکسیرانی ثبت‌نام کنند و برایشان برچسب صادر شود. در راستای حمایت از تاکسیران‌ها با استاندار و معاون عمرانی وزیر کشور نیز رایزنی‌هایی داشته‌ایم و آنها قول‌هایی داده‌اند تا بتوانیم برخی چالش‌های رانندگان را برطرف کنیم؛ به‌عنوان مثال قرار شد در امر نوسازی خودرو برایشان امتیازاتی ایجاد و مشکل بیمه تامین‌اجتماعی‌شان حل شود. اگر دولت برای رانندگان جدیدالورود سهم ۵۰ درصدی خود را که بار مالی چندانی برایش ندارد و در بودجه سنواتی دولت هم دیده شده به سازمان تامین اجتماعی بپردازد، ماهانه حدود ۲۵۰ هزار تومان در مخارج تاکسیرانی‌هایی که حق بیمه خود را به شکل خویش‌فرما پرداخت می‌کنند، صرفه‌جویی می‌شود که در کاهش نگرانی‌های آنها قطعا اثر خواهد داشت.»

خدمات

۲۷ هزار معلول قطع نخاعی تحت پوشش بهزیستی

محمدرضا شهبازی، مدیرکل دفتر توانمندسازی معلولان کشور گفت: «سازمان بهزیستی به ۲۷ هزار قطع‌نخاعی تحت‌پوشش خود خدمات ارائه می‌کند، ۴۰ درصد این افراد بر اثر تصادف به این وضعیت دچار شده‌اند که سازمان بهزیستی خدمات ویژه‌ای به آنها می‌دهد. در این قانون به تمام نیازهای معلولان توجه شده و درحال حاضر نیز برخی بندهای این قانون که نیاز به منابع مالی ندارد، در مرحله اجرا قرار دارد. مابقی بندهای قانون حمایت از حقوق معلولان که به تامین اعتبار نیاز دارد، بعد از رفع شدن مشکلات مالی اجرایی می‌شود و در این خصوص سایر نهادها باید به کمک معلولان بیایند. توجه به این نکته نیز مهم است که سازمان بهزیستی فقط به معلولانی خدمات ارائه می‌کند که از نظر مالی مشکل دارند، چراکه برخی از آنها شرایط مالی مناسبی دارند و نیازهایشان را برطرف می‌کنند. تفاوتی بین ارائه خدمات به معلولان مادرزادی و معلولان تصادفی وجود ندارد.»

انتظامی

اجرای طرح «سرباز کارت» برای سربازان

سردار تقی مهری، رئیس سازمان وظیفه عمومی ناجا درباره طرح تجمیع حساب‌های بانکی کارکنان وظیفه گفت: «در راستای اجرای ابلاغیه ستادکل نیروهای مسلح و به‌منظور تسهیل و تسریع در فرآیند پرداخت حقوق و مزایای کارکنان وظیفه نیروهای مسلح، طرح سرباز کارت اجرایی شده است. در این طرح، تمام کارکنان وظیفه که از ۱۸ آبان مشغول خدمت شده‌اند به صورت یکپارچه از طریق بانک سپه حقوق و مزایای خود را دریافت می‌کنند. سربازکارت فقط تا پایان خدمت سربازی اعتبار دارد، براساس هماهنگی‌های انجام‌شده پس از ثبت درخواست اعزام به خدمت، اطلاعات مشمولان از طریق دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی (پلیس+۱۰) به سیستم بانک سپه منعکس و پس از افتتاح حساب، شماره‌حساب مشمولان به سامانه وظیفه عمومی منتقل می‌شود و سربازان می‌توانند با مراجعه به یکی از شعب بانک سپه سراسر کشور، کارت عابربانک خود را دریافت کنند. علاوه‌بر حقوق سربازان، سایر هزینه‌ها مانند هزینه سفر، جیره بین‌راهی و... کارکنان وظیفه نیز به حساب بانک سپه آنها واریز می‌شود.»